

POKOS

soutěž pro žáky a
studenty ZŠ a SŠ

Soutěž POKOS je určena pro žáky a studenty ZŠ a SŠ. Každý měsíc pro Vás připravujeme vědomostní soutěž, díky které si můžete rozšířit vědomosti o obraně státu a navíc vyhrát drobnou cenu.

1. MEZINÁRODNÍ HUMANITÁRNÍ PRÁVO
2. HISTORIE
3. ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Říjnová vědomostní soutěž

1) Otázka ze základů mezinárodního humanitárního práva

Představ si, že i válka má svá pravidla – podobně jako hra. Tato pravidla zajišťují, že i v době ozbrojeného konfliktu zůstává prostor pro lidskost. Chrání ty, kteří se bojí neúčastní, nebo už nejsou schopni bojovat, před nejhorším utrpením.

Od chvíle, kdy byla tato pravidla poprvé přijata, uplynulo více než 160 let. Jejich současná podoba byla podepsána před více než 75 lety – a dodnes tvoří základ ochrany lidské důstojnosti ve válce.

👉 Jak se těmto pravidlům říká? A kdo je před více než 160 lety inicioval?

Těmto pravidlům se říká **Mezinárodní humanitární právo** (MHP). MHP reguluje ozbrojené konflikty s cílem je maximálně humanizovat. Je souborem norem mezinárodního práva upravujících způsob vedení ozbrojených konfliktů za účelem zmírnění lidského utrpení způsobeného ozbrojeným konfliktem a poskytnutí ochrany vybraným skupinám osob v době ozbrojeného konfliktu, a to především těm, které se přímo neúčastní boje nebo z něj byly vyřazeny (v důsledku nemoci, zranění či zajetí). Těmto pravidlům podléhají vojenské operace a chování bojujících stran za všech okolností. Synonymem je právo válečné, resp. právo ozbrojeného konfliktu, což se užívá spíše směrem k ozbrojeným silám.

Za ozbrojeného konfliktu jsou všechny bojující strany povinny za všech okolností zachovávat ustanovení MHP a zajistit jejich zachovávání ze strany všech svých příslušníků. Na tuto povinnost nemá vliv, zda bojující strany existenci ozbrojeného konfliktu uznávají, zda je použití síly legální, nebo nelegální, kdo je agresor a kdo jedná v sebeobraně apod. Vážné porušení MHP představuje válečný zločin.

Základním kodexem norem mezinárodního humanitárního práva jsou Ženevské úmluvy o ochraně obětí ozbrojených konfliktů (z r. 1949) a jejich dodatkové protokoly (z let 1977 a 2005). Smluvními stranami Ženevských úmluv jsou všechny suverénní státy světa. Významnou roli hraje v MHP i právo obyčejové, váže všechny státy a bojující strany.

Tyto pravidla inicioval švýcarský humanista Henri Dunant, který patří neodmyslitelně k počátkům a celým dějinám mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce. Bez jeho nezměrné obětavosti, vytrvalosti a neskutečného nadšení by nikdy nebyl založen v roce 1863 Mezinárodní výbor Červeného kříže a o rok později podepsána první Ženevská úmluva. Právě on osobní jednáním přiměl evropské panovníky, ministry a vojevůdce, aby podpořili humánní myšlenky nadšeného soukromníka a několika jeho stejně zapálených spolupracovníků.

Více o MHP na stránkách Českého červeného kříže (ČČK).

2) Otázka z historie

Vojenská přilba je klíčovým prvkem osobní ochrany vojáka, navrženým k ochraně hlavy před balistickými hrozbami, střepinami, nárazy a dalšími nebezpečími na bojišti. Historie vojenské přilby sahá až do starověku, kdy byly používány kovové helmy jako součást výzbroje římských legionářů, řeckých hoplitů či středověkých rytířů. Tyto přilby sloužily nejen k ochraně hlavy, ale často i jako symbol postavení a identity bojovníka.

Československá armáda řešila po roce 1918 zásadní problémy s výstrojí a výzbrojí. Po návratu čs. legií se v jejich skladech i ve výstroji vojáků nalézalo velké množství materiálu ruské, francouzské, italské, americké i rakousko-uherské provenience. Dalo se očekávat, že bude zavedena francouzská přilba vz. 1915 Adrian. K tomu ale nikdy nedošlo. Čs. armáda disponovala velkými zásobami původně německých přileb vz. 16 po rakousko-uherské armádě (označeny M17), které měly výrazně lepší technickou konstrukci. Zavedení tohoto typu nahrála i celková snaha o úsporu finančních prostředků mladého státu. Původní přilba byla doplněna hřebenem, aby její silueta nepřipomínala charakteristický německý typ. Takto upravená přilba se označovala jako vzor 20 a byla používána až do počátku 30. let. V roce 1934 byly hřebeny odstraněny, přilby se však nadále užívaly až do konce trvání republiky. Od roku 1935 byly masově nahrazovány domácím vzorem 32.

Zdroj fotografií: Vojenský historický ústav Praha

☛ Jak zní lidový název helmy vz. 32?

Přilba vz. 32 byla lidově zvaná také **hříbek** nebo **vajíčko**. Touto přilbou byla vybavena hlavně pěchota a jezdeckto, ale používali ji i jednotky četnictva a finanční strážníci sloužící v SOS.

3) Otázka o Armádě České republiky

V armádě to není jen o tom, že vojáci běhají s batohem a helmou. Každý má svou speciální roli – jako v týmu superhrdinů! Někdo je zdravotník a pomáhá zraněným, jiný je ženista a staví mosty nebo odstraňuje překážky. Jsou tu i průzkumníci, kteří tajně sledují nepřítele, nebo technici, co ovládají počítače a vysílačky. A co třeba voják, který řídí tank nebo dron? To je jako hrát videohru – ale doopravdy! Každý voják se učí přesně to, co potřebuje ke své práci, aby celý tým fungoval jako dobře seřízený stroj. Bez specialistů by armáda nebyla tak silná a chytrá!

☛ Víš, jaké specialisty má armáda v Liberci? A jak se jmenuje jejich jednotka?

V Liberci se nachází 31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany (31. prchbo). Pluk je specializovaný útvar Armády České republiky s dlouhou historií a tradicí v chemickém vojsku. Pluk se zaměřuje na plnění nejnáročnějších úkolů v oblasti chemického zabezpečení a ochrany proti zbraním hromadného ničení a radioaktivním a toxickým látkám.

Jeho specializované služby zahrnují radiační a chemický průzkum, laboratorní analýzu, varování, dekontaminaci a zdravotnické ošetření. Pluk také vyčleňuje síly a prostředky pro operace v zahraničí a spolupracuje s orgány státní správy a místní samosprávy při organizaci vzdělávacích a školicích aktivit ve prospěch civilní veřejnosti.

Pluk nese jméno po statečném generálu Oskaru Starkočovi, jenž vedl s neohrožeností a oddaností mnoho klíčových misí pro ochranu země. Jeho odkaz žije dál v srdcích vojáků i civilistů.

